

מטות מסעי (419)

מטות

לא יחל דברו פְּכָל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה (ל. א.)

מי שנזהר בדיבורו, לבל תחולל שום מילה היוצאת מפיו ולא תהא לבטלה, עליו הכתוב אומר: "פְּכָל הַיָּצָא מִפִּי יַעֲשֶׂה", ברכותיו מתקיימות וכל דיבור שלו נחשב כגזירה שיש למלאה, כפי שאמרו חכמינו: ותגזור אומר ויקם לך, צדיק גזור והקב"ה מקיים.

ספר "מענה של תורה"

פֶּל נָדָר וְכֹל שִׁבְעַת אָסֶר לְעֹנֶת נֶפֶשׁ (ל. יד)

כתב ה"בעל הטורים" במסורה: "לְעֹנֶת נֶפֶשׁ", ועל מחלת "לְעֹנֶת", והוא ענין כלי שיר, לומר שאם נדרה שלא לשמוע כלי שיר בעלה מיפר לה שחשוב נדרי עינוי נפש, כדאיתא במסכת מועד קטן (ט:) שאף הזקנות נהנות מכלי שיר, בת שיתין כבת שית לקל טבלא ריהטא. היינו שהניגון בכלי שיר חשוב אצלם כ"כ, עד דמניעתו נחשב עינוי נפש.

ספר "שיח הפרשה"

נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ל. א. ב.)

הקב"ה מורה למשה רבינו לנקום נקמת בני ישראל, ואילו משה רבינו מוסר לבני ישראל את הציווי בנוסח אחר: "לְתֵת נִקְמַת ה' בְּמִדְיָן" (ש. א.). תמוה, הרי הקב"ה ציווה לנקום נקמת בני ישראל, מדוע אם כן שינה משה רבינו מהלשון שנצטווה? ביאר הסבא מקלם שברור היה אצל משה שנקמת בני ישראל היא היא נקמת השי"ת והיא טובתו כביכול. מבואר א"כ שהמיטיב עם איש ישראל מיטיב עם הקב"ה, והאזהב איש ישראל הרי זה אהבת הקב"ה, וזה ענין: "ואהבת לרעך כמוך", זה כלל גדול בתורה, כי זה כולל גם בין אדם לחבירו וגם את כל המידות בהם מנהיג הקב"ה את עולמו, כי אהבת ישראל היא אהבת הקב"ה, והרי זה כלל שכל התורה נכנסת לזה.

פֶּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ (ל. א. כג.)

כאשר רוצה האדם להדבק בהקב"ה במדרגה עליונה, צריך מתחילה לסור מהרע אשר נתפגל בגיעולי יצרו. כמו כלי איסור, אם לא יגעילנו כדי שיפלוט מתוכו האיסור שבו, הרי כל דבר מאכל שיבשל בו יאסר. על כן צריך תחילה להגעיל את הכלי באש ולהכשירו, ורק לאחר מכן יבשל מאכליו בו. כך הלב הטמא כל אשר יתנו בתוכו יטמא. לכן יש להכשיר את הנפש ע"י אש התורה, והיא המעבירה כל חטא וכל פשע, כי הלא: "כה דברי כאש". ואם לא יעסוק בתורה אזי יצטרך חלילה לעבור באש של הגיהנם, כדי להסיר ממנו לכלוך הטומאה השורה עליו. הגר"ח מוולאזין בספר "רוח חיים"

וְהָיָה הַמָּקוֹם מְקוֹם מִקְנָה (ל. א.)

יש לדקדק בכפל הלשון. ונראה שרומז כאן על מדת הכנעה ושפלות, כי מדרך הנכנע שהוא ממאס את עצמו תמיד ומוצא בעצמו חסרונות. ואמר הכתוב: "וְהָיָה הַמָּקוֹם", דהיינו, הקב"ה שהוא מקומו של עולם, הוא שוכן "במקום מקנה", מקנה בגימטריא קצה, מלשון: "ונפשו קצה", רצה לומר, כדאיתא בגמרא (סוטה ה.) שהקב"ה שוכן אצל מי שהוא עניו, ולא באלו שהם מפארים את עצמם ומעשיהם תמיד יפים בעיניהם בלא שום חסרון, שעלהם נאמר: (תהלים קא.): "גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל", וכמו שדרשו חז"ל: אל תקרי אותו אלא איתו לא אוכל.

ספר עלים לתרופה

מסעי

וַיַּעַל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן... וַיָּמָת שָׁם בְּשָׁנָת הָאֲרֶבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ (ל. ג. ד.)

מדוע בפרשת חקת, בה כתבה התורה על מיתתו של אהרן, לא נכתב מועד פטירתו. וכן יש להבין, במה שנשתנה מיתתו של אהרן שנכתב זמנה, ממיתתם של כל הצדיקים, האבות הקדושים, ומשה רבינו, שלא צוינו יום וחדש פטירתם. אלא מיד לאחר מות אהרן נאמר: "וישמע הכנעני", ופירש רש"י: כאן למדך שמיתת אהרן היא השמועה שנסתלקו ענני כבוד וכסבור שניתנה רשות להלחם בישראל, לפיכך חזר וכתבה. ואולי רמז הכתוב, שהסיבה שסבור היה הכנעני כי יצליח במלחמתו עם ישראל, כיון שהיה זה בחודש אב, אשר בו רע מזליה דישראל (תענית כט), לכן פירטה התורה תאריך פטירתו של אהרן, ללמדנו מדוע מיד לאחר מכן יצא הכנעני להלחם בישראל.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

וַנִּתְּנוּ לָלוֹיִם מִנְחָלַת אֲחֻזָּתָם עָרִים לְשִׁבְתָּ (ל. ב.)

מצווים ישראל לתת ערים ללוים והם קולטים. שורש מצוה זו, כי שבט לוי מובחר השבטים ונכון לעבודת בית השם... ומפני גודל מעלתם וכושר פעלם וחיין ערכם, נבחרה ארצם לקלוט הורג נפש בשגגה, יותר מארצות שאר שבטים, אולי תכפר אדמתם המוקדשת בקדושתם. רב רובין בספרו "טללי אורות" בשם ספר החינוך

וְהָיָה לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנָס שָׁמָּה

רֹצֵחַ מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשָׁגָגָה (ל. יא.)

כתב רבינו בחיי: "וְנָס שָׁמָּה רֹצֵחַ מִכָּה נֶפֶשׁ בְּשָׁגָגָה", אבל אינו חייב מיתה כיון שלא הרגו במזיד. והדין הזה

יורה "שהלב" עיקר האדם, ועיקרו כל המצוות וכל העבירות, ועל כן הוא נענש בגלות ולא במיתה לפי שלא היה לבו בהסכמת הרציחה, ואין חיוב העונש מיתה, עד שיהיו הגוף והלב משותפין באותה רציחה, הגוף בתנועתו, והלב בכוונתו, וכיון שלא הסכימו שניהם, בכך גולה ואינו נהרג. וכן לענין המצוות, הכל תלוי בלב. שאם עשה מצוה ולא נתכוין בה בלבו, לעשות לשם שמים, אין לו שכר מזה, שיצטרך האדם שיתכוין במצות לעשותה לשם שמים.

ספר "להתענג בתענוגים"

אין אדם יכול לחיות ללא תקוה

וְהָעֲרִים אֲשֶׁר תִּתְּנוּ שֵׁשׁ עָרֵי מִקְלַת תְּהִינָה לָכֶם (לה, יג) מגיד, שאף על פי שהבדיל משה בחייו שלוש ערים בעבר הירדן, לא היו קולטות עד שנבחרו שלוש שנתן יהושע בארץ כנען (רש"י). לימוד נפלא יש ללמוד מכאן, רוצח בשוגג אינו יכול לצאת מעיר מקלט עד מות הכהן הגדול שבימיו. אלעזר, שהיה הכהן הגדול, קיבל הבטחה שהוא יחלק את הארץ, כלומר מובטח לו שיחיה עוד ארבע עשרה שנה, לפחות. אם כן, רוצח בשגגה, שישתלח לעיר מקלט באותו עת יודע שאין לו כל תקוה לצאת בשנים הארוכות הללו. ומשום שאין אדם יכול לחיות ללא תקוה, לא קלטו ערי המקלט שבעבר הירדן, עד אשר הופרשו ערי המקלט שבארץ ישראל.

ספר "משך חכמה"

האדם בא לעולם לקיים המצוות בפועל

פֶּאֶשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ וכו'.....(לו, י) בירושלמי (שבת פ"א ה"ב) : כל הלומד תורה ואינו מקיימה נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו, ולא יצא לאויר העולם, ולכאורה יפלא על הלשון הזה, הלא די היה לומר: נוח לו שלא נברא? אלא יש לבאר, כי הנה בגמרא (נדה ל:) מובא כשהעובר במעי אמו, נר דלוק לו על ראשו, וצופה בו מסוף העולם ועד סופו, שנאמר: "בהלו נרו עלי ראשי", ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותם הימים, שנאמר: "מי יתננו כירחי קדם", ומלאך מלמד אותו את כל התורה כולה, שנאמר: "ויורני ויאמר לי תמוך דברי לבך שמור מצותי וחיה".

וכיון שיוצא לאויר העולם, בא מלאך וסוטר על פיו ומשכחו את כל התורה כולה ע"כ. ואם כן למה יצא לאויר העולם? אלא כדי לקיים המצוות, וכאשר עורנו במעי אמו, איך יניח תפילין, ואיך יטול לולב, וכך שאר המצוות. אבל זה שהוא לומד ואינו מקיים, נוח היה לו שנהפכה שלייתו על פניו והיה נשאר במעי אמו, שאם ללמוד בא, הרי במעי אימו היה לומד ויודע יותר, ולמה יצא לאויר העולם, אלא על כרחך שיצא לאויר העולם כדי לקיים את המצוות, ובזה משלים כוונת הבריאה, כי במעי אמו לא היה יכול לקיים המצוות.

משוש חבל מאת הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

הלכה: איסור אכילה בתשעה באב

יולדת עד שבעה ימים אחר לידתה פטורה בהחלט להתענות בתשעה באב, ומשבעה ימים עד שלושים יום מיום לידתה פטורה מלהתענות בתשעה באב, ואינה צריכה אומד. וכן חולה שאין בו סכנה, שבמקום חולה לא גזרו רבנן. המפלת אחר ארבעים יום להריונה דינה כיוולדת, וכל שלושים יום מיום ההפלה אינה צריכה להתענות.

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "חזון עובדיה, ארבע תעניות"

פתגם: הפוסע על הקוצים, מכין דרך לבאים

ספר "שמחלה"

חקירה: תרומה בטעות

תרומה בטעות, לא חלה, מדין טעות בקניינים, או מדין פיו ולבו שווין (שיעורי ר' שמואל מכות עמוד תצה בהערה) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מלך זקן וכסיללאחר שנשתחרר רבי ישראל מרוזין מן הכלא, בו נכלא בעקבות הלשנה, אמר למקורביו: בכלא נתישב לי קושיא שהייתי מתקשה בה מאז ומתמיד: מדוע נקרא היצר הרע בשם: מלך, זקן, כסיל. 'מלך', שהוא שליט על בני אדם, 'זקן' שהוא נטפל לו לאדם מיום היוולדו. אבל 'כסיל', על מה ולמה? אדרבה כל הסימנים מעידים עליו יצר הרע שהוא ערמומי ופיקח. ברם, כאמור, קושיא זו נתיישרה לי בעת שהויתי בכלא. שכן גם בתוך התא הצר והאפל שבכלא, לא הירפה ממני יצר הרע אפילו לרגע. ואז הייתי אומר לו: אכן כסיל אתה! מילא אני, אין לי ברירה אלא לישב כאן, אבל אתה, שוטה שכמותך, מה לך יושב כאן.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קע)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסי חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיהו. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. זיווג הנזין: יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמחי מרדכי בן גיזיל לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. יעקב בן אסתר. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר, כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr